

Bart Bok, el venedor de la Vía Làctia (1906-1983, Països Baixos-Estats Units-Austràlia)

Bartholomeus Jan Bok va ser un important professor, escriptor, líder i popularitzador de l'astronomia. És conegut especialment pel seu treball en l'estructura i l'evolució de la Vía Làctia, i pel descobriment dels glòbuls de Bok. Un component essencial en la seva vida i obra va ser l'amor i la devoció per l'astronomia que tenien ell i la seva dona Priscilla Bok (astrònoma reconeguda).

Va néixer el 1906 a Hoorn, Països Baixos. Es va formar a les universitats de Leiden. El 1927 va anar a Groningen per fer seu doctorat, però el va acabar a Harvard.

Va treballar a la Universitat de Harvard (gràcies a Shapley, a qui admirava des de jove) des del 1929, any en què es va casar amb Priscilla Fairfield, una altra gran astrònoma.

Treballant estretament amb la seva dona, Priscilla, durnat els primers 15 anys va estudiar l'estructura i l'evolució dels cúmuls d'estrelles i la Galàxia, mapejant els braços en espiral de la Vía Làctia, especialment la regió de Eta Carinae. Bok estava profundament interessat en la formació dels cúmuls estel·lars i de les galàxies. Va ser el primer en demostrar com la dissipació d'un cúmulo estel·lar està relacionat amb la densitat d'aquest, i examinant els cúmuls de la Vía Làctia va concloure que l'edat d'aquesta no podia ser major de vint mil milions d'anys.

Bok creia que la combinació de la radioastronomia i de l'òptica podria produir beneficis excepcionals així que va iniciar la radioastronomia a Harvard i la va promoure arreu del món. Les seves investigacions sobre gas i pols interestel·lars el van conduir a estudis de formació d'estrelles i es va fer conegut pel seu treball en petites nebuloses fosques (glòbuls de Bok).

Durant els següents nou anys va dirigir el Mt. Observatori Stromlo a Austràlia, del 1957 al 1966 i a més va ser professor d'astronomia de la Universitat Nacional d'Austràlia. Bok va impulsar la divulgació pública de l'Observatori portant visites. Aquesta habilitat de "vendre" l'astronomia al públic i als membres de Parlament, va ser crucial per guanyar el suport per a projectes grans i costosos com l'Observatori Anglo-Australià.

Els seus últims anys van ser a la Universitat d'Arizona, on va dirigir l'Observatori Steward de 1966 a 1970 i a més va exercir com a professor fins que es va retirar l'any 1983. Gràcies a Bok, la Universitat de Steward es va convertir en la cinquena millor universitat dels Estats Units el 1970, arribant a ser coneguda com "una de les principals institucions de recerca astronòmica."

Va ser president de diverses associacions astronòmiques i va rebre diversos premis.

Va morir d'un infart el 1983, onze anys després de la mort de la seva dona.